

190419 Debate article by Swedish Agriculture and Fisheries Minister Jennie Nilsson and Environment Minister Isabella Lövin

<https://www.svd.se/fiskestopp-for-torsk-kan-inte-uteslutas>

Publicerad 2019-04-19

”Fiskestopp för torsk kan inte uteslutas”

Det finns indikationer om att läget för det viktiga östra beståndet av torsk i Östersjön är sämre än vad man tidigare hade trott. Regeringen är redo att agera kraftfullt för att rädda torsken i vårt innanhav, skriver ministrarna Jennie Nilsson (S) och Isabella Lövin (MP).

DEBATT | TORSKEN

Det finns bara ett fåtal fiskarter som klarar av att leva i Östersjön. Vårt utsatta innanhav har en blandning av sött och salt vatten, så bara en sann specialist klarar att överleva där. Östersjötorsken är en sådan specialist. Men även en överlevare kan tappa fotfästet om förutsättningarna försämras. Efter årtal av övergödning, utbredning av syrefria och döda bottenar, parasitangrepp samt högt fisketryck ser nu torsken ut att vara nära en kollaps.

Östersjötorsken har utsatts för en skrämmande berg- och dalbana. 1987 kunde man vid ett provfiske fånga mer än 7 ton torsk under en timme. Många av torskarna vägde då över 20 kilogram. Men beståndet krympte snabbt från dessa historisk höga nivåer. I mitten av 90-talet hade det minskat till en tiondel av toppnoteringen.

På senare år har det sett ut som att torsken började återhämta sig. I samband med att EU:s nya fiskeripolitik trädde i kraft skedde förbättringar i förvaltningen och vissa började andas ut. Men nu ser vi återigen att livet i havet kräver ständig vaksamhet. Nu finns indikationer om att läget för det viktiga östra beståndet är sämre än vad man tidigare hade trott.

Torskarna är magra och angripna av sjukdomar. Jämfört med friska normalstora torsk går de knappt att känna igen längre. Enligt vissa ligger medelvikten kring kilot. I syfte att skydda torsken har redskapen tillåtit små individer slippa igenom trålarna och fortplanta sig och fisket har i stället riktat in sig på större torsk. Avsikten med detta har varit god men konsekvensen har blivit ett så kallat tusenbrödraskap: onaturligt många små torsk konkurrerar om samma föda och hindrar varandra från att växa sig stora.

För att torsken ska lyckas leka krävs att vattnet vid bottenarna innehåller tillräckligt med syre. Ett lågt ställt krav, kan tyckas. Men sedan trettio år tillbaka återstår bara en lekplats som faktiskt fungerar för torsken. Ett annat problem för torsken är också att den viktiga födan skarpsillen är som vanligast i andra delar av Östersjön. Konsekvensen för torsken blir en allvarlig näringsbrist.

I korthet står torsken i Östersjön inför flera stora hot på samma gång. Det är inte bara en fråga om att beståndet är för litet. Det handlar också om att torskarna är för små

och att deras huvudsakliga föda i huvudsak inte finns där torsken finns. Ovanpå detta är torskens lever och immunförsvar hårt ansatt av parasiter, ett problem som hänger ihop med förekomst av säl och som försvagar torskens förmåga att uppta föda. Det krävs alltså mer än punktinsatser för torsken. Det krävs ett helhetsgrepp – en förvaltning som tar hänsyn det ekologiska systemet. Det fina är att den principen sedan 2013 faktiskt ingår i EU:s nya gemensamma fiskeripolitik.

Om drygt en månad kommer nästa officiella rådgivning från Internationella havsforskningsrådet avseende Östersjön 2020 att presenteras. Det är det viktigaste årliga forskningsresultatet om fiskbestånden i Östersjön. Regeringen förbereder sig på att de värsta farhågorna kan komma att bekräftas. Ett arbete pågår i Regeringskansliet med att ta fram handlingsalternativ som svarar upp mot situationens allvar. Ytterligare åtgärder på miljöområdet kan bli aktuella, liksom åtgärder när det gäller sällförvaltning. Ett fiskestopp för torsk i Östersjön kan inte heller uteslutas.

Sverige ska vara pådrivande i EU för ett starkare samarbete som anpassar både fångstkvoter och fångstmetoder för att uppnå hållbara fiskbestånd. Rådgivningen kan visa att nödåtgärder på EU-nivå blir nödvändiga. I så fall kommer självklart regeringen att arbeta för att få till stånd sådana. Havs- och fiskefrågor är gränsöverskridande och samarbetet med våra grannländer runt Östersjön är nödvändigt för att rädda torsken.

Torsken i Östersjön har ofrivilligt fått agera symbol för hur vi behandlar vårt innanhav. Dess uppgång och fall väcker känslor och engagemang. Det finns goda skäl till det. Arten bidrar till att hålla övergödningen i schack och är viktig för ett livskraftigt småskaligt och kustnära fiske. Nu är den hotad. Om Östersjötorsken kollapsar likt den kanadensiska – världens största torskbestånd – gjorde i början på 1990-talet, så kommer det att ta årtionden innan den är tillbaka, om någonsin. För att skydda torsken, rädda livet i Östersjön, säkra levande kustsamhällen och en livskraftig näring samt för att framtida generationer ska ha tillgång till ett hälsosamt livsmedel är regeringen redo att agera kraftfullt.

Jennie Nilsson (S)
landsbygdsminister
Isabella Lövin (MP)
miljö- och klimatminister